

KYRKJEBLAD

FOR VAKSDAL PRESTEGJELD

NR 4/5

JULI -AUGUST 1985

39.årgang

EI HELSING FRÅ NORD:

Fyrste gongen eg køyrde gjennom Vaksdal prestegjeld, var eg snautt ti år gamal. Eg hugsar ikkje stort, men biletet av Dale Fabrikk vart sitjande fast i minnet mitt. Likeeins den ville naturen i Bergsdalen.. No gler eg meg til å koma attende og bli betre kjend.

Eg er fødd i Oslo, og har utdanning frå Menighetsfakultetet. Etter eit år som feltprest på Andøya, kom eg til Bodø Domkirke. Eg har hatt gode år her nord. Likevel kjenner eg at det er tid for å flytte.

Sjølsagt er det spanande å kome til ein ny stad. Kan hende livet flyt noko meir roleg på ein liten stad enn i ein by? Kan hende folk har meir tid for kvarandre? Eg veit ikkje. Men eg ser fram til å møta dykk!

Det er nokre ord i vigselsritualet eg ofte har tenkt på. I ei av bønene for brudeparet står det om "å hjelpe kvarandre fram mot det evige livet." Det gjeld ikkje berre ektefolk. Det er mi oppgåve som prest. Og det er Guds program for kvart einskilt menneske, - eit ansvar vi alle har for kvarandre. Større oppgåve finst ikkje.

Eg helsar dykk med nokre ord frå Paulus brev til romarane "Å, for djup av rikdom og visdom og skjønn hjå Gud! Kor uransakelege hans domar er og kor ufatande hans vegar! Kven kjende Herrens tankar, eller kven var rådgjevaren hans?"

Kven gav han noko fyrst, så han skulle få vederlag? Av han og ved han og til han er alle ting. Han skal ha ære i all æva. Amen.

(Rom. 11, 33-36)

Kjell Arne Norum
Kjell Arne Norum

INTERVJU MED DEN NYE SOKNEPRESTEN TIL VAKSDAL:

Kyrkjebladet bad sokneprest Meidell om ei helsing, og han svara med dette intervjuet:

Korleis opplevde du det å bli utnemnd til sokneprest i Vaksdal?

Kor lenge har du vori prest?

Eg kom til Osterøy i oktober 1983 for å vera vikar for soknepresten der, og hadde då alle tenester og plikter som prest utan å vigsle ektepar og vera meklingsmann. Då har eg vori prest i nærare to år.

Når vart du ordinert?

Biskop Thor With vigsle meg til vikarprest i Bjørgvin bispedømme i Korskyrkja i Bergen den 24. juni i fjor.

Korleis bakgrunn har du?

Eg har vakse opp på Austlandet i Østfold i Sarpsborg frå 1945 av. Der tok far og mor med meg i søndagsskulen då eg var tre år gamal. Sidan var eg speidar i nokre år i K.F.U.M. Då eg byrja i realskulen, vart eg med i Sarpsborg kristelege skulelag. I dette laget var eg med på mange møte og turar. Det eg minnest med størst glede, var dei tre bønestundene vi vener i skulelaget hadde kvar veke etter skuletid. Då vi kristne kom saman og tilbad Jesus Kristus, vart Han stor og verkeleg for oss. Vi fekk på den måten røyna Guds kjærleik og det kristne samhald og kva for veldige krefter Gud sette i gang ikring oss og i oss. Slike gode stunder hadde vi og då vi var samla til samtalar om Guds ord i bibelgrupper.

Kva for ynskjemål har du for arbeidet og tenesta i Vaksdal?

Eg ynskjer at dei eg skal samarbeida med, må leggja vekt på å stå saman med meg i tru på Bibelen som Guds openberringsord, gjerna høyra det og lesa i det, og at vi kan samlast rundt Herrens nattverdbord, og vera saman i bøn. Om vi skal ha ei kristen kyrkje i Noreg i dag, må vi samlast om Guds ord i bøn med kvarandre og for kvarandre. For utan bøna og Guds ord har vi ikkje noka kristen kyrkje. Nett når vi bed, sannar syndene og bed med kvarandre og for kvarandre, får Jesus Kristus vera vår Frelsar, Leiar og Herre. Å få vera med på dette er det rikaste og beste ved heile kristenlivet. Eg vonar at folk flest ikkje berre snakkar om oss prestane her, men også bed for oss. Om arbeidet vårt og tenesta vår skal lukkast, er vi heilt bunden av dei kristne venene sine bønner og forbønner. For dersom Guds rike skal veksa og aukast, er det ikkje mogleg utan Guds ord og bøn. Elles vonar eg at de ikkje har så stor vørnad for oss at de ikkje torer å vitja oss. Vi vil gjerna ha ein open og gjestfri heim, og vi ynskjer at dei som vil vitja oss, skal kjenna seg velkomne i Jesu namn, både gamle og unge.

HELING FRÅ MANGER

Kjære vener i Vaksdal! Takk for seinast, serleg til dei me møtte på dei siste gudstenestene, og dei på Aldersheimen og Sjukeheimen! Takk for gode ord og ynske! Her på Manger har me det Bra, og er ikkje arbeids-lause. Tidaløysa, og ein reparasjon på skrivemaskina til Kyrkjebladet har gjort at bladet kjem først no.

Korleis me trivst? Godt so langt. Me merkar at me har butt "utmot havet" i 15-20 år, og "trivs best i öppna landskap", endå om det var mykje fint inne mellom fjell og fjord og. Før me for fekk soknerådi vitta at me ikkje ynskte nokon gåvestraum, -men heller at dei fekk gaver som vart att. Me vart glade for det fine teppet dei gav oss frå alle kyrkjelydane, og på biletet sit me med blommedekorasjonar

frå Vaksdal og Eksingedalen i framgrunnen, og teppet bakom.

Mynskjer dykk lukka og signing vidare i kyrkjelydane, og i samarbeidet med dei nye prestane.

Hjarteleg helsing

Liv og Per Einar S.

VI BÆRER MANGE MED OSS---

VI BÆRER MANGE MED OSS

I DAG NÅR VI GÅR FREM
HVA KRISTUS GAV OG GIR OSS
ER OGSÅ GITT FOR DEM.
DU DEKKER BORD FOR ALLE
HER ER DE DØPTES HJEM.
VI BÆRER MANGE MED OSS,
O GUD, VI BER FOR DEM.

vi ber for dem vi savner
mens vi er samlet her
for dem som går i uro
i tvilens vind og vær,
for dem som vi har såret
og drevet bort fra deg,
for dem som høster smerte
av våre ja og nei.

VI BER DEG FOR DE MANGE
SOM KJENNER ANDRES DOM
FOR DEM SOM VI HAR SVIKTET
OG IKKE BRYR OSS OM.
VI BER DEG, GUD, OM NÅDE,
vi ber i manges sted:
GI AT VI BRINGER MED OSS
VELSIGNELSE OG FRED

Svein Ellingsen

Den livsviktige kroppskontakten

(NPK) Det spørs om kroppskontakt ikkje er like viktig for oss vaksne som for spedbarna, seier bladet *Foreldre & Barn*.

Etter kvart som eit barn veks og lærer å greie seg sjølv, blir den fysiske kontakten med foreldra stadig mindre. Dei «heldige» får av og til ein arm om skulderen og ein klapp på handa, men mange tenåringer blir ikkje rørt ved før dei får seg ein kjæraste!

Landet vårt er faktisk fullt av unge som lengtar etter eit lite kjærteikn. Det er vondt å vere «kroppseinsam», og i dag får dei unge ikkje eingong kroppskontakt med kvarandre når dei dansar. Discodansen innbyr ikkje til det.

Ein forskar, med namnet Jourard, fann ein gong på å reise rundt i verda for å studere folk på offentlege stadar. Han ville undersøkje kor ofte dei rørde ved kvarandre. Det hadde ikkje noko med seksuelle kontakter å gjere, det var kvardagslege små måtar å kome bort i kvarandre på som interesserte han, t.d. nåt to vaksne stod og snakka saman.

I Puerto Rico tok to som snakka saman borti kvarandre 180 gonger i timen. I Paris 110 gonger, i USA 2 gonger og i London 0 gonger.

Ein av grunnane til at vi i vår del av verda rører lite ved kvarandre, er redsla for å bli misforstått - at nokon skal tru at vi er ute etter seksuell kontakt! Særleg er menn redde for å kome bort i kvarandre. I sportsverda har dei likevel ein fristad. Ein boksar kan utan å bli mistenkt for noko som helst la massøren elte heile kroppen! Og det kan vere ei utruleg mengde med kyss og klem etter eit mål i ein fotballkamp!

Har vi ikkje tilgang til kroppskontakt med nærstående menneske, kan vi oppsøkje meir profesjonelle «handspåleggjarar»: Fysioterapeutar, frisørar, legar, helseklinikkar o.l. Dette er menneske som kan ta på oss utan at det er noko mistenkeleg ved det.

Kjæledyr kjem og inn som erstatning for manglande kroppskontakt med folk. Dei kjærteikna ein gir eit dyr er ikkje berre godt for dyret - det er og til gode for ein sjølv.

Har vi heller ikkje noko dyr, men saknar nærleik og tryggleik kan vi pakke dyna godt rundt oss, eller pakke oss godt inn i kleda våre - tyet vi tar på oss kan og kome borti kroppen på ein god måte.

Det er barn som nektar å ta ytterklede av seg når dei byrjar i barnehage eller på skulen - mest fordi dei ikkje kan vere utan den nærleiken kleda gir dei. Omvendt er det vanleg å sjå at barn som blir kjælt mykje med tar strømper og klede av seg så snart dei kan! Den aller siste kroppskontaktsjansen vi har er oss sjølv. Prøv å leggje merke til kor ofte både du sjølv og alle andre «kjærteiknar» seg sjølv. Klør seg i nakken, stryk seg over haka, lar hendene gli over hofte- ne, halde seg om overarmene.

I følgje Desmond Morris (han

med «Den nakne ape»), er det hovudet vi rører mest ved når vi skal roe oss sjølv. Dersom vi brått kjem til å tenkje på noko vi har gløymt, eller blir svært overraska, hender det ofte at ei hand, eller begge, fyk opp og legg seg vernande rundt kinnet. Dette er umedvita handling som minner om at ein annan person trøystar oss.

Skjer det ei katastrofe og vi blir verkeleg ulykkelege, er det ikkje nok å stryke seg over kinnet. Nei - då omfamnar vi oss sjølv, knugar oss sjølv med begge armar, krøkar oss ofte saman og ruggar fram og tilbake - slik vi ynskjer ein annan skal gjere: Legge armene rundt oss og vogge varleg.

Men sjølsagt skal ein ikkje overdrive desse fortolkningane. det kan godt hende at mannen som klør seg på beinet har eit myggstikk, og at jenta som held rundt overarmene sine ikkje treng trøyst, men rett og slett frys! siterer Nynorsk Pressekon-

"Utan at de blir som born--" (Her: Avskil i Tromsø 1981)

St. meld. nr. 66 Om narkotikaproblemer

(1975—76)

HER ER NOKRE SITAT FRÅ DENNE VIKTIGE MELDINGA SOM Plasser- ER ALKOHOLEN SAMAN MED DEI ANDRE RUSGIFTENE ETTER VERKNADEN:

b. Valg av uttrykk, definisjoner.

Ordbruken på det område meldingen omfatter er både i vårt og andre land tildels lite konsekvent, og kan virke forvirrende. I denne melding har man valgt å følge de anbefalinger som en rekke ekspertgrupper, nedsatt av Verdens Helseorganisasjon (WHO¹⁾) har samlet seg om når det gjelder de viktigste begreper.

Istedet for «narkomani» foreslås bruk av «stoff-avhengighet» (på engelsk «Drug Dependence»), som defineres slik:

«Stoffavhengighet er en;

psykisk og undertiden også fysisk tilstand som følger av et samvirke mellom en levende organisme og et stoff. Tilstanden er karakterisert ved adferdsmessige og andre reaksjoner, som alltid omfatter en tyngsmessig trang til å innta stoffet stadig eller periodisk for å oppnå de psykiske virkninger det gir, eller undertiden for å unngå de ubehag som kommer når stoffet ikke tilføres. Toleranse²⁾ kan være tilstede eller mangle. En person kan være avhengig av mer enn ett stoff».

Avhengighetsskapende stoffer defineres slik:

«Et stoff som har den egenskap å samvirke med en levende organisme, slik at det oppstår psykisk og/eller fysisk avhengighet. Et slikt stoff kan være i bruk til medisinske og ikke-medisinske formål uten nødvendigvis å fremkalle avhengighet. Hvis avhengighet utvikles, vil dens karakteristiske trekk variere med den type av stoff som er brukt. Enkelte stoffer, herunder de som finnes i te og kaffe, er i stand til å produsere stoffavhengighet i meget sterk forstand. Tilstedeværelse av en slik tilstand er ikke nødvendigvis skadelig i seg selv. Det finnes imidlertid en del av disse stoffer, som under bestemte former for bruk, skaper helseproblemer og sosiale problemer, såvel individuelt som i større målestokk. Dette skyldes at de kan påvirke sentralnervesystemet sterkt i stimulerende eller dempende retning, eller kan virke forstyrrende på sansing, følelseliv, tenkeevne, atferd og muskelfunksjoner.

Stoffer tilhørende de typer som er gjengitt i listen nedenfor kan gi betydelige virkninger og problemer av de slag som er nevnt ovenfor. Brukt i denne rapport¹⁾ betyr uttrykket «avhengighetsskapende stoff(-er)» et eller flere stoffer av de følgende typer:

1. Alkohol — barbituratypen, d.v.s. alkohol, barbiturater og en del andre legemidler med beroligende og/eller søvngivende effekt.
2. Amfetamin-typen. Amfetamin og en del beslektede stoffer.
3. Cannabis-typen. Preparater fremstillet av planten Cannabis Sativa L, slik som marijuana, hasjij og flere andre.
4. Cocain-typen. Cocain og cocainder.
5. Hallusinogen-typen. LSD, Mescaline og lignende stoffer.
6. Khat-typen. Preparater fremstillet av planten Catha Edulis Forsk.
7. Opiat (morfin)-typen. Preparater fremstillet av opium såsom morfin, heroin, kodein, m.v., og syntetiske stoffer med morfinlignende virkning som f.eks. methadon og pethidin.
8. Flyktige løsningsmidler (innåndingstypen), særlig organiske.

Det utviklet seg et marked for stoffet eller stoffene, og det økende forbruk har etterhvert gjort dyrking av vedkommende plante til en viktig jordbruksnæring. Dette gjelder særlig vingstokken, opiumvalmuen og cannabisplanten. Ansvarlige myndigheters forsøk på å regulere og innskrenke produksjonen for derved å bekjempe de tiltagende skadevirkninger ved bruken, har derfor ofte vist seg politisk ugjen- **B.**
nomførbare p.g.a. innbitt motstand fra ulike
bondebefolkninger som tradisjonmessig har
vært innstillet på og blitt eksperter i dyrking
av slike planteslag.

Også de etablerte og organiserte omsetningsledd motsatte seg gjerne innskrenkning i produksjonen gjennom den politiske innflytelse de kunne skaffe seg bl.a. ved bestikkelser.

De nevnte økonomiske faktorer stiller seg forøvrig også i våre dager ofte hindrende i veien for reduksjon i dyrking av slike planteslag.

Alkohol er det psykoaktive avhengighets-
skapende stoff som uten sammenligning gir de
største individuelle og sosiale problemer i Nor-
ge. Her er uttrykket masseutbredelse på sin
plass. Alkohol møter relativt bred sosial ak-
septering, og er tilgjengelig overalt i landet
gjennom lovlige kanaler. Produksjon, salg og
omsetning er vel organisert, og staten har met-
get betydelige inntekter av omsetningen. Intet
annet av de psykoaktive, avhengighetsskapen-
de stoffer står i en slik stilling.

Såvel individuelle som sosiale årsaker til
misbruk av alkohol, faller i stor utstrekning
sammen med de man må regne med for andre
stoffer. Det er derfor naturlig å ha i erindring
de erfaringer som er høstet på alkoholsekto-
ren ved vurdering av hvordan man bør forholde
seg til andre stoffer.

5. Man kan sammenfatte målsetting for det forebyggende arbeid i følgende hovedpunkter: 1)

1. Å begrense tilgjengeligheten av nærmere spesifiserte avhengighetsskapende stoffer, i første rekke ved å kontrollere den lovlige dyrking, produksjon, tilberedning, fordeling og bruksmetoder, og videre undertrykke ulovlig dyrking, produksjon, tilberedning, fordeling og uheldige bruksmetoder.
2. Å redusere den sosiale akseptering av in- **B.**
teresse og behov for avhengighetsskapende
stoffer.

Dette kan skje ved å etablere tilfredsstillende alternativer til det å bruke stoff, ved å skape forståelse for problemene i nøkkelgrupper av befolkningen som ikke selv er utsatt for stor risiko for stoffbruk, og ved å endre interesser og holdninger hos individer som må anses å være i høy risikoklasse når det gjelder bruk av stoffer.

3) Å redusere hyppigheten og alvorret av de komplikasjoner (av mental, legemlig, adferdsmessig og sosial art) som opptrer hos mennesker som misbruker stoff.

Helomvending for abortlegen

TORSDAG 2. MAI 1985

Av ATLE G. TVEIT

— Folk flest vet altfor lite om hva som egentlig foregår under en abort, og av den grunn har jeg nå laget en film som forhåpentlig kan bidra til en holdningsendring. Ved hjelp av ultralydfilm ser vi hvordan fosteret lynraskt trekker seg unna abortinstrumentet, kaver fram og tilbake - og åpner munnen i et lydløst skrik idet det blir angrepet og ødelagt.

Det er doktor Bernhard Nathanson som sier dette til Mary Kenny i avisen Daily Mail. Artikkelen er gjengitt i ukebladet Kvinner og Klær, under spalten «Medisinspesial».

Fem tusen

Mellom 1968 og 1978 utførte doktor Nathanson fem tusen aborter selv. Han ledet den største abortklinikken i USA, og i samme tidsrom ble det utført 100 000 aborter ved klinikken. Nathanson var en av de viktigste forkjemperne for fri abort i Amerika, helt til han plutselig endret syn på det han drev med. Hva var det som gjorde at han forandret mening?

Overbevist

— Det var nøktern, nøytral forskning. Etter fire år med studier av fosterets utvikling i livmoren ble jeg sakte men sikkert overbevist om at vi hadde med menneskeliv å gjøre, ikke bare geleaktige vevbiter, sier Nathanson, som altså er mannen bak anti-abortfilmen «Det lydløse skriket». Aborten som filmen beskriver blir gjort mot et ufødt barn i 11. svangerskapsuke.

Bevis

— Jeg er forberedt på en storm av protester fra abortforkjempere i kjølvannet av filmen, fortsetter

Nathanson. — Det eneste jeg kan si til dem er at de får lage sin egen film, hvis de mener at min er spekulativ. Men uansett hva man måtte mene, er dette et bevis på at man tar et menneskeliv. Kameraøyet vil se det samme hver gang: Et levende, lite menneske som prøver å vri seg unna det dødbringende våpenet, sier Bernhard Nathanson.

MENNESKELIV: — Etter mange års forskning ble jeg klar over at fosteret er et menneskeliv, ikke en geleaktig vevklump, sier den tidligere abortlegen Bernhard Nathanson. (Foto: Mary Kenny i Daily Mail)

Nathanson er også mannen bak filmen «Det lydløse skriket» som viser hvordan fostere blir drept i mors liv.

Mange kvinner opplever sorg over sine aborterte barn

En amerikansk pop-sangerinne, Nancyjo Mann, som foruten å ha deltatt i flere internasjonale Vern-om-Livet-konferanser, har startet en bevegelse som kalles WEBA: Women Exploited By Abortion (Kvinner ødelagt av abort). Formålet med organisasjonen er å få kvinner som har fått utført abort til å anerkjenne sin sorg, stå ved sin følelse av tap og nederlag etter abortinngrepet. WEBA ble opprettet i 1982, og før ett år var omme hadde organisasjonen over 10 000 medlemmer. Alle som en uttrykte et sterkt behov for å få gitt uttrykk for sine følelser. Nancyjo Mann tok utgangspunkt i sin egen opplevelse. Hun hadde fått utført abort da hun var gravid i sjette måned. Etter dette kastet hun seg ut i en selvdestruktiv livsutfoldelse i forsøk på å fortrenge den sorg hun egentlig kjente. Men etter en tid kom hun til at der var ingen vej tilbake. Hun måtte anerkjenne det barn hun hadde fornektet og nektet livet, og vedstå seg sin sorg. Det gjorde hun ved å gi det ufødte pikebarnet navn: Shona Marie, og bad Gud om å ta henne i sin varetekt. Siden har hun følt kontakt med sitt barn, og sier at det har gitt mening til hennes eksistens: Mange barn har siden unngått å bli vraket ved abort. Hennes råd er ganske kort: «La ingen ta sorgen din fra deg. Vær ikke for hard mot deg selv. Tilgi dem du er bitter mot på grunn av deres delaktighet i din abort. Søk trøst hos Gud.

Om jeg bare visste da hva jeg vet nå
Da skulle du aldri fått dø
Men blitt hos meg, beskyttet av min arm.

Du skulle fått høre meg synge
og se meg skatte deg mere enn gull:
Men dette er alt du får av meg
som aldri fikk holde deg:
En takk til Ham som ble hos meg
da jeg var svak og arm
og viste meg sin kjærlighet
og tok Meg til sin barm
Og slik, jeg ber deg Jesus,
at du óg holde må
det barnet som jeg gav fra meg
men engang skal få nå.»

I dag viser det seg at abortforkjemperne selv er klar over det behov kvinner som har fått utført abort har for å få gitt uttrykk for sin sorg. I London er det blitt opprettet et terapiserter for kvinner i «etter-abortfasen», og flere lignende programmer er planlagt av feministene. Vern-om-Livet-bevegelsene har alltid hevdet at abort skader kvinnen, men det er bare ganske nylig at dette er blitt alminnelig anerkjent.

En nylig undersøkelse omkring kvinners følelser etter abort, spontan eller provosert, og de depresjoner som medfølger, viser at den nederlagsfølelse og lave selvfølelse kvinner da opplever, henger sammen med at det ufødte barn ikke tilkjennes noen «sosial status» som menneske, og at dette mindreverder griper inn i kvinnens eget behov for å sørge. Skal man komme ut av det sjelelige uføre mange befinner seg i etter abort, må man vedstå seg sitt tap, sørge over det, søke tilgivelse, og tilgi seg selv. Å anerkjenne de ufødtes menneskeverd er å kjempe for deres og for livets sak.

(Fra Human Concern, Early Summer 1984)

VERN OM
LIVET

Kontaktoorgan for
Folkebevegelsen for Livsrett
og Menneskeverd

Postboks 5285
0303 Majorstua Oslo 3

Folkebevegelsen for Livsrett
og Menneskeverd

Kvinner skjuler mye RASERIE

VÅRT LAND Fredag 26. april 1985

Sinne er en følelse vi alle kjenner. Raseriet også. Men alle er ikke like flinke til å gi disse følelsene de rette utløp. Særlig er det mange kvinner som skjuler raseriet sitt, av angst for at de ikke vil bli elsket lenger om de viser hvor sinte de virkelig kan bli.

DETTER er i hvert fall konklusjonen som den amerikanske forfatteren Elizabeth Weiss kom fram til, etter at hun hadde intervjuet en lang rekke lege og lærde kvinner om emnet. Muligens er resultatene mer dekkende for de som må leve opp til et amerikansk kvinneideal enn for norske kvinner, - hvem vet? Boka hun skrev om emnet er i alle fall kommet på norsk, så den som vil kan finne ut om hun kjenner seg igjen.

Aldri helt avslappet

- Mange kvinner er aldri seg selv, aldri fullstendig avslappet, selv ikke i et intimt forhold. De våger aldri å slippe seg helt løs. De er redd for følgene av sitt sinne og sier til seg selv: «Hvis jeg først begynner, kan jeg miste kontrollen fullstendig». «Hvis jeg oppfører meg pent og ordentlig, finner han ikke ut at jeg er sint». «Jeg får heller vente til en bedre anledning før jeg sier noe». «Det er ingen vits i å lage storm i et vannglass».

Bortforklarer

Så i stedet for å innrømme overfor seg selv at man er sint, og vise det, bortforklarer man det hele og sier «Jeg er så irritert», «Jeg er så stresset» eller «Jeg kjenner meg så opprevet». Men hva man enn bruker som unnskyldning, hopper det seg opp i underbevisstheten. Og uten at vi er klar over det, har det innflytelse på vårt forhold til andre, selv om vi ikke ønsker det, skriver Elizabeth Weiss.

Sintere og bitrere enn menn?

Med henvisning til psykologer og psykiatere hevder hun at kvinner er sintere og bitrere enn menn, at kvinner er mer misfornøyd med sin verden enn mennene er med sin og at kvinner er mer hevn-gjerrige enn menn. Og hvorfor det? En del av svaret ligger i at kvinner bygger sitt liv på myter, sier hun og siterer psykoterapeuten Leah Schaefer:

- En kvinnes liv er fullt av fantasier. Hennes egen fantasi om hvordan faren er, og i tillegg morens fantasi om hvordan han er. Hun har sine egne drømmer om hvordan den hun gifter seg med skal være og en urealistisk oppfatning av dem hun faktisk gifter seg med. Mange av oss klarer ikke å tilpasse oss det virkelige livet fordi vi alltid fantasierer om hvordan livet burde ha vært, sier hun.

Vedkjenn deg sinnet

Hva skal vi så gjøre? Vedkjenn deg sinnet! sier Weiss. Og videre: - Let etter årsaken til sinnet. Noen ganger tar vi feil av kilden fordi vi har flyttet sinnet over på et annet objekt. Det kan vi oppdage hvis vi blir mye sintere enn situasjonen skulle tilsi. Når du så vet om hva som gjør deg sint, prøv så å gi åpent uttrykk for det. Hvis du snakker om det du er sint for, åpnes det en mulighet for en åpen diskusjon og en løsning på problemet. Indirekte sinne fører ikke til noen løsning.

Tapper krefter

Mange kvinner gråter indignert

«Alt er så fryktelig urettferdig!». Ja, det er det, men det hjelper ikke å tenke på det. Tvert imot kan det tappe oss så mye for krefter at vi ikke orker å foreta oss noe som helst, sier hun og som et siste råd: Ikke trekk inn andre ting du er blitt såret over. Vi kan ikke alltid

glemme vonde ting som har hendt oss, men vi kan skyve dem til side og begynne på ny hver dag, slik naturen selv gjør det.

Tekst: marianne Lystrup

Test deg selv:

Ofte er ikke kvinner klar over at de er sinte. De er så godt oppdratt til å oppføre seg pent og stillferdig, sørge for harmoni og trivsel og dekke over uoverensstemmelser, at de skjuler sitt sinne også for seg selv.

For å finne ut om du selv er sintere enn du har godt av, kan du gå gjennom denne testen som Elizabeth Weiss har utarbeidet:

1. Kjenner du deg ergelig mesteparten av tiden?
2. Er du redd for å gi uttrykk for dine virkelige følelser fordi det kunne ødelegge et forhold som betyr mye for deg?
3. Snakker du bare om uvesentlige ting fordi du alltid har følelsen av å bli avvist eller satt på plass når du prøver å si noe viktig?
4. Merker du at du bevisst skjuler sinne?
5. Når du støter på sinne hos et annet menneske, prøver du da å unngå en konflikt heller enn å ta den opp til drøfting?
6. Unngår du småeksplosjoner «for husfredens skyld»?

7. Gir du uttrykk for at du er sint bare når det er trygt, for eksempel sammen med mennesker som ikke kan ta igjen?

8. Tier du demonstrativt når du er virkelig sint?

9. Merker du at du er rask til å få igang en krangel om rene bagateller?

10. Føler du deg ofte deprimert, tvers igjennom ulykkelig og innestengt?

11. Er du forsiktig med å uttrykke deg fordi du alltid blir betegnet som «trettekjær», «bråkmaker» eller en «drittkjerring»?

12. Skulle du ønske at du kunne uttrykke følelsene dine mer åpent?

Hvis du har svart ja på minst åtte av spørsmålene, har du antagelig for mye tilbaketrengt sinne i deg.

Opplev Israel

frå Eilat i sør til Colanahoga i nord.

Les i bibelen i bibelens land. Møt misjon i praksis. 15 dagers tur, 3.-17. oktober
Reiseledere: Olav Hesjedal og Ola Melhus
Opplysninger ved DEN NORSKE ISRAELSIJSJON
Chr. Michelsensgt. 6, 5000 Bergen, tlf. 230646

Både fysisk, psykisk og sosialt rammer alkoholproblemer kvinner hardere enn menn, konkluderer Lena Dahlgren ved Karolinska Sjukhuset i sin doktoravhandling.

kreft-hyppigheten øker markant hos kvinner med alkoholproblemer. Kvinnelige alkoholikere ser også ut til å få større psykiske forstyrrelser, men her er det vanskelig å vite hva som er årsak og virkning.

Raskere utforbakke for kvinner

Kvinnelige alkoholikere har nesten seks ganger større dødelighet enn normalbefolkningen og dobbelt så stor som mannlige alkoholikere. Før-tidspensjonering er fire ganger vanligere blant kvinnelige alkoholikere enn i resten av befolkningen og omtrent dobbelt så vanlig som blant mannlige alkoholikere.

Dette er noen av konklusjonene i ass. overlege Lena Dahlgrens doktoravhandling. Siden begynnelsen av 1960-tallet har hun fulgt en gruppe på 100 kvinner som har fått behandling for alko-

holproblemer. Hun har sammenliknet med en like stor gruppe menn som har fått behandling i samme tidsrom. Det går klart fram av Lena Dahlgrens materiale at alkoholproblemer rammer kvinner hardere både fysisk, psykisk og sosialt.

Til tross for at kvinner vanligvis begynner å drikke seinere enn menn, går det raskere nedover med dem. De har lettere for å få lever-skader. I Lena Dahlgrens undersøkelses-gruppe døde fire kvinner av skrumplever, mens tallet i den mannlige gruppen var én. Også lever-

Allerede i barneåra ble 13 av kvinnene i undersøkelses-materialet behandlet for psykiske problemer. For de fleste av kvinnene var også de psykiske problemene den primære årsaken til at de

søkte behandling. Først da ble det oppdaget at de også hadde alvorligere alkoholproblemer.

Også selvmordsforsøkene var betydelig flere blant kvinnene, men det var flere menn enn kvinner som «lyktes» i sine forsøk.

Konfirmantane i Dale kyrkja 5. mai.

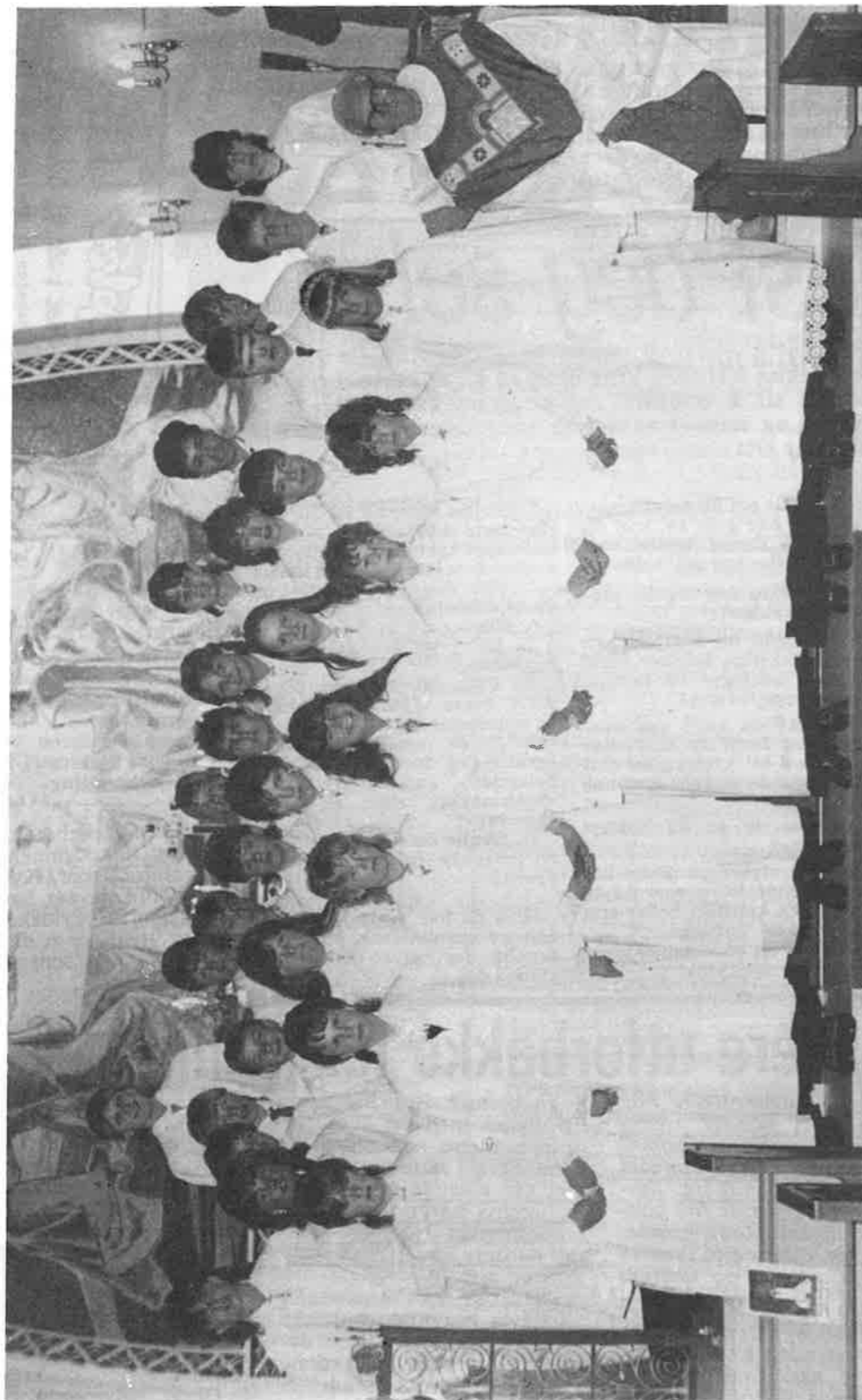

Foto Odin Lid.

Konfirmantane i Stamnes kyrkja 12. mai.

Konfirmantane i Eksingedalen 2. juni.

Når kommer pakkene fra Hjemmenes Dåpsring?

Vi har stilt spørsmålet til Fred Riktor, daglig leder for HD.

– De kommer snart, svarer han. I juni avslutter vi et langvarig og grundig arbeid med å fastlegge innholdet i pakkene for de seks første årene. Nå er vi i gang med å lage det som skal legges i pakkene, og oppunder jul neste år er materialet for første og fjerde leveår klart for salg.

– **Hva slags materiell blir det?**

– Slikt som kan gi støtte til en god dåpsopplæring i hjemmet, bidra til en allsidig stimulering av barnas utvikling – og hjelpe familien til å fungere godt sammen.

– **Kan du nevne eksempler?**

– Kassetter med sanger, pekebøker, fargestifter, kosedokke, illustrerte bibelfortellinger og andre fortellingsbøker, veggbilder, puslespill, noe å forme av – og mye, mye annet.

– **Kommer alt dette i én pakke?**

– Nei, pakkene kommer til medlemmene ca. tre ganger i året og med fire-fem ting i pakken hver gang. Pakkene er aldersbestemt, og innholdet passer ganske nøye til de behov og de muligheter barnet har etter hvert som det vokser til.

– **Og foreldrene, skulle ikke de også få hjelp?**

– Joda. I hver pakke ligger det en enkel og oversiktlig foreldreveiledning med stoff om barnet og dets utvikling, om dåpsopplæring, om familien – og om bruken av materialet.

– **Men alt dette må da bli dyrt?**

– Ett års medlemskap vil koste det samme som å fylle tanken på bilen én gang, og det er

vel ikke dyrt hvis vi setter barna og et kristent familiearbeid høyt. Dessuten tror jeg brukerne vil oppleve at de får god valuta for pengene.

– **Hvor får dere økonomi til å forberede og lage alt sammen?**

– Vi har fått noen bidrag fra kommuner og banker, men mest fra enkelt personer, organisasjoner, menigheter og det offentlige, rundt 3½ millioner kroner i alt til nå.

– **Er det nok?**

– Nei, vi må opp i minst det dobbelte hvis vi skal makte å betale alle regningene som produksjonen fører med seg. Men vi vet at flere og flere ser hvor viktig hjelpen fra HD kan bli for den kristne oppdragelsen i hjemmet og for vekst og utvikling i menighets- og kristenliv i landet vårt. Derfor venter vi en stadig sterkere oppslutning fra menigheter og enkeltpersoner.

– **Og hvor skal de vende seg med sine gaver?**

– Til HJEMMENES DÅPSRING

Boks 6781 St. Olavs pl.

0130 OSLO 1

(kontoradr. Keyserstgt. 13^{ll})

tf. 02 – 42 26 33

Postgiro 5 00 38 01

Og de som er interessert i flere opplysninger om HD, kan ringe eller skrive til oss, så sender vi gjerne informasjonsmateriell.

Bildet viser fra venstre styreformann i HD, Finn Wagle, daglig leder Fred Riktor, prosjektredaktørene Brit Maria Austad og Terje J. Johnsen og kontorfullmektig Vibeke Bjørklund – en glad stab samlet i et godt og spennende arbeidsfellesskap.

Frå kyrkjebøkene

DØYPT

DALE - 24.03 Lars Jacob Laastad Dyvik
01.05 Agnetha Døssland Olsen
05.05 Steffen Tolås Wefring
05.05 Sindre Jacobsen
17.05 Marit Meland Aadland
25.05 Børge Møster
26.05 Jarle Audestad
26.05 Anna Fossmark Lilleskare

STAMNES-31.03 Sondre Alf Mokleiv
31.03 Kjell Inge Langeland Vik

NESHEIM-14.04 Elin Mo Gullbrå

Vigde

DALE- 25.05 Oddvar Bleika og Signe Sellevold
31.05 John Endre Fossmark og Irene Søvik (Bergen Domkirke)

AVLIDNE

DALE -
30.03 Karl Aksnes f.1908
31.03 Angel Normann Sandvik f.1905
27.04 Borghild Rolvsvåg f.1910
30.04 Olav Gjermo f.1901
04.05 Orlog Sigrun Rønhovde f.1917
18.05 Ludvig Takvam f.1904

STAMNES-

03.04 Maria Aas f.1900
25.05 Olav Leiren f.1903

VAKSDAL:

Martin Trettenes, f.1903
Olav Olsnes,
Marta Eriksen, f.1898.

VAKSDAL:

Steffen Tolås Wefring
Jarle Audestad
Solbjørg Langhelle
Maren Herfindal
Magnussen.
Merete Rongved
Titlestad.

KOM OG' VER MED!

(Fritt omsett frå svensk barnesang. PER.S.)

KOR:
ME SET OSS NED I RINGEN
OG GJEV KVARANDRE HAND.
ME ER EIN FLOKK AV SYSKIN
SOM BRYR OSS OM EINANN!

For Gud er Far til alle
og gjev oss heim på jord,
og byr oss vera vener
og samlast kring hans bord!

KOR:

Takk, gode Gud, for jorda
med alle folk og land!
Bind alle til ein huslyd
med Jesu kjærleiks band!
KOR:

Stemna ved Vikavatnet

Helgetorsdag 1985

Ein del av stemnelyden.

Det var song av Stamnes Ungdomskor, og Fides frå Vaksdal. Her ser me Fides med tonefylgje frå Stamnes.

Etter gudstenesta var det mat og prat. Her ser me Bergfrid og Olav Fjose, Per og Tove Margrethe Nordmark og Klara og Lasse Vassenden.

Magnus Holme fortalde minne frå oppveksten der i grenda..

VELKOMEN TIL KYRKJE

11.august - 11.sundag etter pinse

STAMNES kl.11.00 v/Meidell.Innsetjing.

BERGSDALSSTEMNA kl.11.00 v/Høysæter

18.august - 12.sundag etter pinse

NESHEIM kl.11.00 v/Meidell.Innsetjing.Nattv.

EIDSLAND kl.11.00 v/Høysæter.Nattverd

DALE kl.18.00 v/Høysæter. Nattverd.

25.august - 13.sundag etter pinse

BERGSDALEN kl.11.00 v/Meidell.Innsetjing.
Nattverd.

VAKSDAL kl.11.00 v/Høysæter.Nattverd.

1.september - 14.sundag etter pinse

DALE kl.11.00 v/Høysæter.

EKSINGEDALEN kl.11.00 v/Østtveit/Meidell
Innsetjing.Vigsling av ny kyrkjegard.

EIDSLAND kl.17.00 v/Østtveit/Meidell
Innsetjing.Vigsling av ny kyrkjegard.

BERGSDALEN kl.11.00 Sundagsskulens dag
v/Nils Arne Lavik.

STAMNES kl.18.00 v/Høysæter.Konfirmant-
presentasjon.

8.september - 15.sundag etter pinse

NESHEIM kl.11.00 Familiegudstenste
v/Høysæter.Konfirmantpresentasjon.
Søndagsskolens dag.

VAKSDAL kl.18.00 v/Høysæter.Konfirmant-
presentasjon.

KONFIRMANTBILETA

Ein feil på filmen har gjort at me ikkje har bilete av Vaksdalskonfirmantane. Det kjem seinare. Og om nokon skulle ha gode bilete av konfirmantane frå Eidsland og Bergsdalen, vil me gjerne ha til kyrkjebladet.

"Barnekoret" med Einar Mjelde som leiar syng:.

Kyrkjeblad for Vaksdal prestegjeld
Bladstyrar: Per Einar Sønnesyn

Kasserar : Ragnar Trohjell,

5297 Gammersvik.

Postgiro 5 72 34 73

Bankgiro 3500.50.13 117.

UTGJEVAR: SOKNERÅDA.

BLADPENGAR KR.35.00 (el.meir!)

Eksp. og trykk: Øystese Trykkeri A/S

5610 Øystese. Tlf. (05)555045.

retur til: Øystese Trykkeri A/S, 5610 Øystese.

VELKOMEN TIL KYRKJE

GUDSTJENESTER I VAKSDAL HAUSTEN 1985

Mind. Dag.	STANGHELLE	DALE	VAKSDAL	STAMNES	EIDSLAND	EKSINGEDILVY	NESHEIM	BERGSDALEN
Juli 21.				HØYSÆTER kl. 11.00	HØYSÆTER kl. 17.00			
28.		MEIDELL ØSTVET INNSETJ kl. 11.00				HØYSÆTER kl. 11.00		
August 4.			MEIDELL kl. 11.00 INNSETJ.	MEIDELL kl. 11.00 INNSETJ.				HØYSÆTER kl. 11.00 BERGSDALSSTENVE
11.		HØYSÆTER kl. 18.00 N.		HØYSÆTER kl. 11.00 N.		MEIDELL kl. 11.00 INNSETJ.		
18.			HØYSÆTER kl. 11.00 N.					MEIDELL kl. 11.00 INNSETJ. N.
25.		HØYSÆTER kl. 11.00		HØYSÆTER kl. 11.00 KPR.	MEIDELL ØSTVET kl. 17.00, INNS. kl. 11.00, INNS. VIGSLING, KIRKESVINGEL, KYRKJEG.	MEIDELL ØSTVET kl. 11.00, INNS. kl. 11.00, INNS. MIS, HØYSÆTER		HØYSÆTER kl. 11.00 INNSETJ. N.
September 1.		HØYSÆTER kl. 11.00 KPR		HØYSÆTER kl. 11.00 KPR.				SUNDALSKULENS DALE kl. 11.00 MIS, HØYSÆTER
8.			HØYSÆTER kl. 19.00 KPR					HØYSÆTER kl. 11.00 KPR
15.		MEIDELL kl. 18.00 KPR		HØYSÆTER kl. 11.00 N.	MEIDELL kl. 11.00 KPR.			
22.			HØYSÆTER kl. 11.00 FAM.					MEIDELL kl. 11.00 KPR.
28.	NLA kl. 19.30	NLA kl. 11.00	NLA kl. 18.00	NLA kl. 16.30	NLA kl. 17.00	NLA kl. 11.00	LÅRVEDAG kl. 20.00	
29.	SOLFELD STORBY	SKRUMNES/MEIDELL N.	SKRUMNES/MEIDELL N.	FAM. MØTE SOLFELD STORBY	KJOSAVIK	KJOSAVIK		
Oktober 6.		HØYSÆTER kl. 11.00 FAM.				MEIDELL kl. 11.00 SOKNERÅDSVAL.		
13.			VIKARBRUST kl. 11.00 SOKNERÅDSVAL	MEIDELL kl. 17.00 SOKNERÅDSVAL	MEIDELL kl. 11.00 SOKNERÅDSVAL			
20.		MEIDELL kl. 11.00 SOKNERÅDSVAL	HØYSÆTER kl. 11.00 SOKNERÅDSVAL					HØYSÆTER kl. 11.00 SOKNERÅDSVAL
27.	HØYSÆTER kl. 11.00 FAM.		MEIDELL kl. 11.00 FAM.					

Lat ikkje graset gro på kyrkjeveg